

התמהוני

בתוך: בקייטנה, פרק 17

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ג, עמ' 61-63

תרגם: אורי אורלב

לפחות פעם אחת במשך עונה מכרח להתרחש איזה דבר נורא: לפני שנתים הנערים ידו אצטרבלים בעורף-דין מלונבלין בשעה שעבר בכפרה דרך הקיטנה. הוא עמד לכתב לעתון שהנערים מתנפלים על בני-אדם, אד סלח לבסוף. בשנה שעברה הלכו שלושה נערים להתרחץ בנחל, נכנסו לסירה והפליגו, והטוחן נאלץ לגרר את הסירה לחוף. אד השנה הגיעה לקיטנה ידיעה שהנערים זרקו אבנים על יהודי תמהוני שעבר בשביל, וישדם רב זב מראשו של המסכן עד כדי כך שאשה מהכפר רחמה עליו, רחצה את פצעיו ונתנה לו חלב לדךך.

חמשה נערים חשודים במעשה.

”איך זה היה?”

”נו, עבר יהודי בשביל, בייער של הקיטנה, עם שק על הגב ועם נעלים קרועות בידי. הלך לאט ודבר עם עצמו. הנערים הבחינו בו והתחילו לצחק, ואז - הוא הושיט להם לשון. מישהו זרק לו אצטרבל לתוך הנעל ומכיון שבנעל היה חור נפל האצטרבל החוצה. מישהו אחר שאל מה הוא סוחר בשק שעל הגב.

”בשק הזה יש עשר פעמים עשרת אלפים רובלים”, היתה התשובה. ואז בקש אחד הנערים שיתן לו רובל אחד אם הוא כל כך עשיר.

”והלאה?”

”שום דבר. היהודי הלך לו בשקט והם חזרו לשחק”.

בנתים הגיעה אשה מתנשפת מבית מגורים של עובדי החנה למסר עדות.

מה פתאום שני סירים של דם? מי מספר בדותות כאלה? נתנה לו חלב מפני שהיא מכירה את האיש, הוא תמיד מסתובב כאן בסביבה. אמרה לו ללכת לקיטנה, אולי יקבל גם בשר, אבל לא רצה ואמר שהנערים - שודדים. מה שנכון, נכון: ”שודדים” אמר על הנערים, כאלו זרקו אבנים.

באמת זרקו כנראה, מפני שהיתה לו שריטה על הצוואר. והרי דוע: נערים. לה יש רק שנים והיא לא מצליחה להסתדר אתם וכאן - חבורה שלמה. צעירים אז גם טפשים. אל תענישו אותם יותר מדי, אדונים: יגדלו ובעצמם יקבלו שכל.

אם כן באמת זרקו אבנים ושרטו לו את הצוואר.

”ויבכו הולך לו בדךך בשלוח אדם חלש וחולה. הוא לבד ואתם מאה וחמשים. הוא חולה ואתם בריאים. הוא רעב ואתם שבעים, הוא עצוב ואתם משעשעים. ומשום שהוא בודד, חולה, רעב ועצוב אתם זורקים עליו אבנים? הקיטנה היא מאורת שודדים? - לא, זה לא יכול להיות, אבל הרי אינכם רוצים לספר את האמת!”

ואז קרו שלושה דברים בבית אחת: אחד הנערים פרץ בבכי, השני הודיע שישפר הכל,

אפלו אם ישלחו אותו בגלל זה בתורה לנרש, ונשמע קול הפעמון הקורא לארוחת מנחה.

וזו היתה הפעם הראשונה שהלכנו למרפסת בלי לשיר, בראשים משפלים, וישבנו בעצב ליד השלחנות. וזו היתה הפעם הראשונה שחלקו "נשיקות" הלחם שלא לפי התור, אלא איך שבא. הנערים החליפו מבטים ואף אחד לא הזכיר למדריך שה"נשיקות" חלקו לא לפי התור.

מיד אחרי הארוחה התניצבו האשמים.

"נספר את האמת".

נכון, השליכו אצטרבלים, אבל לא בתמהוני, אלא בשק שנסא על גבו. זרקו והשק שמש מטרה: מי נפגע? עשו דבר רע, מעשה טפשי והם מוכנים לשאת בעונש.

"טוב, אתם ארבעה. לכו עכשו לאולם ותחשבו בעצמכם איזה ענש מגיע לכם."

עכשו התניצב החמישי:

"אדוני, גם אני רוצה ללכת לאולם."

"מדוע?" שואל המדריך בפליאה.

"מפני שגם אני זרקתי".

"למה לא הודית קדם?"

"חשבתני שישלחו אותנו בגלל זה חזרה לנרש."

"גם הם חשבו בנדאי כמוך ובכל זאת הודו. עכשו כבר מאחר מדי".

גזר הדין שארבעת הנערים גזרו על עצמם היה:

"נשב שלוש שעות במחבוש ועד סוף העונה לא נוכל לשחק בכדור, לא בדמקה ולא בדומינו".

גזר הדין היה חמור מאוד. האם תסכים לכך כל הקבוצה?

ידוע לנו שהילדים זורקים לעתים קרובות מקלות ואפלו אבנים על כלבים, חתולים וסוסים. אנחנו יודעים איך צוחקים ומתגרים בשכורים ובתמהונים. התנהגו רע, אבל משום שלא ידעו: עכשו הם יודעים ודבר כזה לא יחזר לעולם.

הקבוצה הכריעה ברוב של עשרים וששה קולות נגד חמשה לשחרר אותם מן הענש החמור שהטילו בעצמם על עצמם.

בארוחת הערב עדן היה קצת יותר שקט מהרגיל, אך עציב ביותר היה החמישי, שעזב את חבריו ברגע של סכנה, והודה באשמה רק כאשר ידע שהענש לא יהיה יותר מדי מכאיב.

